

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ 2004

Το παιχνίδι χάθηκε με την καμπάνια μας

Η Νέα Δημοκρατία είχε κατά την έναρξη του προεκλογικού αγώνα το πλεονέκτημα ενός προβαδίσματος. Το ΠΑΣΟΚ, το πλεονέκτημα ενός αιφνιδιασμού και μιας νέας αποδεκτής ηγεσίας. Το παιχνίδι δεν είχε οριστικά κριθεί πριν από τον προεκλογικό αγώνα. Η Νέα Δημοκρατία κέρδισε τις εκλογές στη διάρκεια του προεκλογικού αγώνα.

Διάφοροι λόγοι συνέβαλαν σ' αυτό. Από την τροπολογία για το ξενοδοχειακό συγκρότημα «Πόρτο Καρράς» έως την αποστασιοποίηση από το έργο της κυβέρνησης που επέλεξαν οι διαφημιστές του ΠΑΣΟΚ. Τα τηλεοπτικά σποτ, για παράδειγμα, αγνόησαν επιδεικτικά ό,τι είχε γίνει και πρόβαλλαν ένα «ειδυλλιακό νέο ξεκίνημα». Θέλησαν να μεταδώσουν ένα μήνυμα ασυνέχειας. Γέννησαν με τον τρόπο αυτό αμφιβολίες για το έργο του ΠΑΣΟΚ και εξασθένησαν συνολικά την εικόνα του ως μιας παράταξης ικανής για τη διακυβέρνηση της χώρας. Ανέκοψαν την ορμή που είχε δώσει ο ίδιος ο νέος πρόεδρος τις πρώτες εβδομάδες μετά την ανάδειξή του. Υπό αυτές τις συνθήκες ένα τρίτο των ψηφοφόρων προτίμησε να ψηφίσει μια στέρεη επιλογή, όπως είχε φροντίσει να πλασάρει την πολιτική της η Νέα Δημοκρατία.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΑΛΙΩΤΗ

Του πρότεινα υπουργείο αλλά αρνήθηκε

Θεώρησα όμως σκόπιμες τις αλλαγές στο Κόμμα. Τα περισσότερα από τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου (ΕΓ) είχαν κυβερνητικές ευθύνες που περιόριζαν τις δυνατότητές τους να αναλάβουν πρωτοβουλίες για το Κόμμα. Ένα ΕΓ με μέλη που δεν θα ήταν μέλη της κυβέρνησης θα μπορούσε να κινηθεί πολύ πιο δραστήρια. Η αλλαγή θα ανταποκρινόταν και στο αίτημα για ανανέωση του πολιτικού προσωπικού. Οι σφυγμομετρήσεις, ιδίως οι ποιοτικές έρευνες, έδειχναν ότι η κοινωνία επιθυμούσε να αναλάβουν ρόλους νέα πρόσωπα. Αποφάσισα να ορίσω ένα συνολικά νέο ΕΓ, για να ενισχύσω τη δυναμική της ανανέωσης. Πρότεινα λοιπόν στον γραμματέα της ΚΕ κ. Κ. Λαλιώτη να αναλάβει κυβερνητική θέση. Δεν τη δέχτηκε. Αρκετά από τα άλλα μέλη του ΕΓ είχαν επίσης αντιρρήσεις. Όμως η αντίδραση της κοινής γνώμης αλλά και της βάσης του κόμματος ήταν διαφορετική. Χαιρέτισαν την αλλαγή. Όταν ήρθε η ώρα του ανασχηματισμού, έκανα αυτό που θεωρούσα επιβεβλημένο για να ολοκληρωθεί το κυβερνητικό έργο, περιορισμένες μεταβολές, συμμετοχή ενός προσώπου που προερχόταν από τον χώρο της Αριστεράς και ενός βουλευτή μας που παλιότερα είχε αποχωρήσει από τη Νέα Δημοκρατία.

Φωτίζει το παρασκήνιο πίσω από τις κρίσιμες αποφάσεις της ηγεσίας του και εξηγεί τις επιλογές του

Κρίνει τη ΝΔ ως οπισθοδρομική και αναλύει τις μεταρρυθμιστικές τομές που έχει ανάγκη η χώρα

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗ

για την δετία και τα λάθη στις εκλογές του 2004

| ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΣΚΟΥΡΗ |

Πολιτική παρέμβαση με ιδιαίτερη σημασία, αφού ο πρώην πρωθυπουργός λύνει τη σιωπή του ύστερα από αρκετό χρονικό διάστημα, αποτελεί η κυκλοφορία του βιβλίου του κ. Κώστα Σημίτη «Πολιτική για μια δημιουργική Ελλάδα 1996 - 2004», βιβλίου που κυκλοφορεί αύριο και θα παρουσιαστεί από τον ίδιο την Τετάρτη το βράδυ στο Μουσείο Μπενάκη.

Με το βιβλίο του ο κ. Σημίτης δείχνει το δρόμο που θα πρέπει να ακολουθήσει η χώρα, επιτίθεται με σφοδρότητα στη Νέα Δημοκρατία και τον κ. Καραμανλή, ενώ υπερασπίζεται τις βασικές αρχές της κυβερνητικής του ηγεσίας. Ο πρώην πρωθυπουργός αποφεύγει να αναφερθεί σε πρόσωπα, με εξαίρεση ίσως το ρόλο του τότε αρχηγού ΓΕΕΘΑ στην υπόθεση των Ιμίων, καθώς επιδιώκει να φωτίσει και να υποστηρίξει πολιτικές.

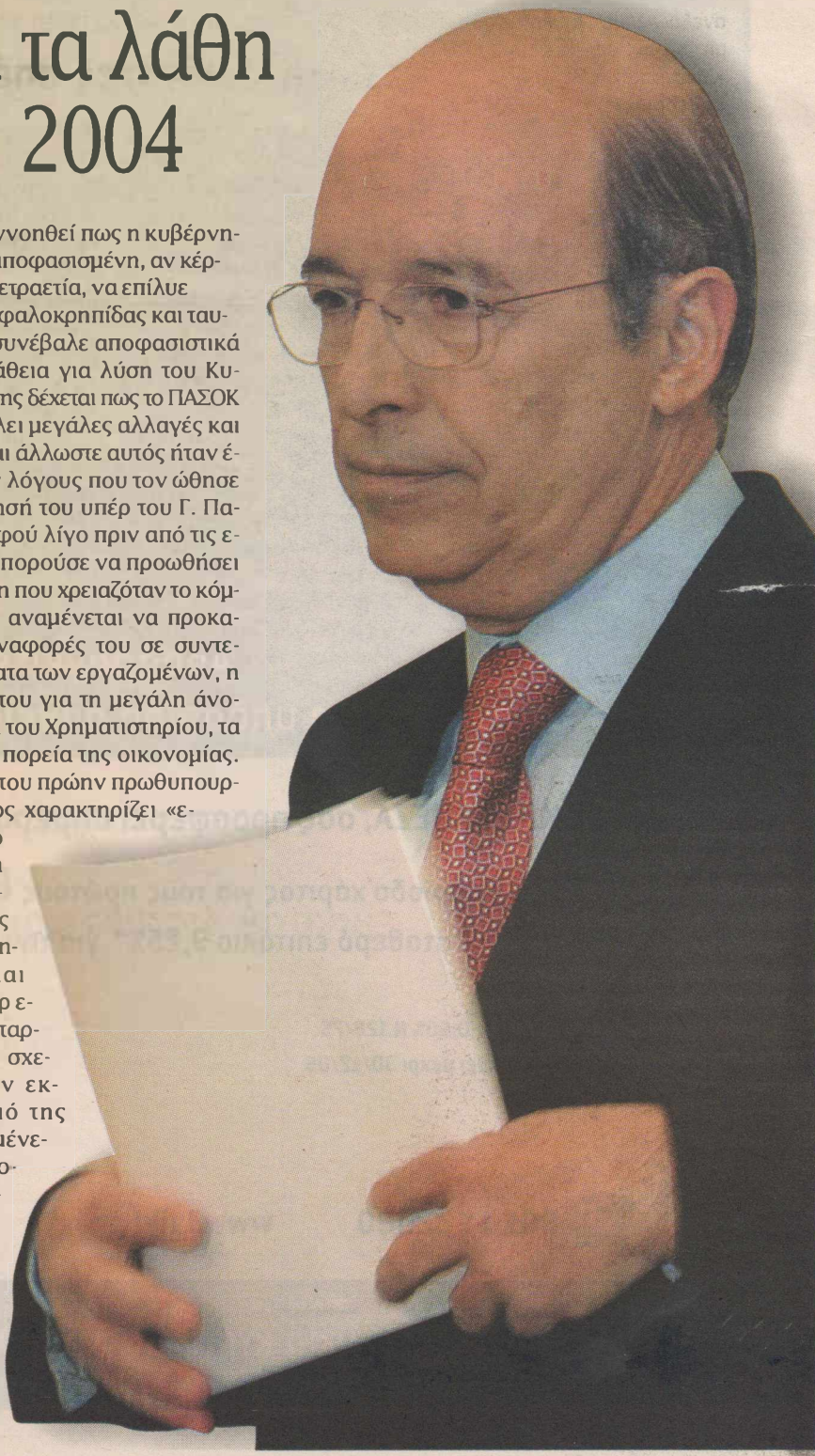
Αφήνει αιχμές για την προεκλογική στρατηγική του Γ. Παπανδρέου και κυρίως για το γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα επικοινωνιακά αποστασιοποιήθηκε από το κυβερνητικό έργο του ΠΑΣΟΚ.

Ακόμα υπερασπίζεται την πολιτική του στο θέμα των ταυτοτήτων και επιρρίπτει ευθύνες τόσο στην ιεραρχία, όσο και στην ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας. «Οι ταυτότητες ήταν εκείνη τη στιγμή αφορμή και πρόσχημα για την Εκκλησία. Στην πραγματικότητα μέσα από την υπόθεση αυτή η Εκκλησία προσπάθησε να εγκαθιδρύσει μια ιδεολογική εποπτεία επί της πολιτικής εξουσίας», αναφέρει χαρακτηριστικά ο πρώην πρωθυπουργός.

Με το βιβλίο του ο κ. Σημίτης αφήνει

καθαρά να εννοηθεί πως η κυβέρνηση σίτη ήταν αποφασισμένη, αν κέρδιζε μια νέα τετραετία, να επίλυε το θέμα της υφαλοκρηπίδας και ταυτόχρονα να συνέβαλε αποφασιστικά στην προσπάθεια για λύση του Κυπριακού. Επίσης δέχεται πως το ΠΑΣΟΚ ήθελε και θέλει μεγάλες αλλαγές και ανανέωση και άλλωστε αυτός ήταν ένας από τους λόγους που τον ώθησε στην παραίτησή του υπέρ του Γ. Παπανδρέου, αφού λίγο πριν από τις εκλογές δεν μπορούσε να προωθήσει την ανανέωση που χρειαζόταν το κόμμα. Αίσθηση αναμένεται να προκαλέσουν οι αναφορές του σε συντεχνιακά τμήματα των εργαζομένων, η τοποθέτησή του για τη μεγάλη άνοδο και πτώση του χρηματιστηρίου, τα έργα και την πορεία της οικονομίας.

Το βιβλίο του πρώην πρωθυπουργού (ο οποίος χαρακτηρίζει «επιστροφική στο παρελθόν» τη διακυβέρνηση της χώρας από τη Νέα Δημοκρατία και τάσσεται υπέρ ενός νέου μεταρρυθμιστικού σχεδίου για τον εκσυγχρονισμό της χώρας) αναμένεται να πυροδοτήσει συζητήσεις, τόσο για την κυβερνητική οκταετία του, όσο και για το σήμερα και την πορεία της χώρας.

Πραγματικός ανασχηματισμός έγινε μόνο τον Οκτώβριο του 2001. Ηθελαν να κυβερνητικά στελέχη που είχαν χειριστεί την ένταξη στην ΟΝΕ να συνεχίσουν τη θητεία τους έως ότου δρομολογηθεί η εισαγωγή του ευρώ.

ΓΙΑ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥΣ Ηθελαν να έχουν λόγο για όλα

Μερικά στελέχη της κυβέρνησης που είχαν συμμετάσχει εξ αρχής στις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ υπό τον Α. Παπανδρέου θεωρούσαν ότι το σύστημα ισότιμης λειτουργίας του Υπουργικού Συμβουλίου τους υποβαθμίζει. Η αντίληψή τους ήταν ότι ο πρωθυπουργός θα έπρεπε να συζητεί όλα ανεξαιρέτως τα θέματα με αυτούς σε έναν κλειστό κύκλο και σε συνεδριάσεις παράλλες προς εκείνες των θεσμικών οργάνων. Επέμεναν γι' αυτό να τους συναντάω κατ' ιδίαν και να τους συμβουλευόμαι. Αν όμως συμμερίζομαι αυτή την άποψη, η κυβέρνηση θα αδρανούσε από τις πρώτες κιόλας εβδομάδες της πρώτης τετραετίας.

ΓΙΑ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΚΑΜΨΗΣ

Προσωπικές πολιτικές μετά το 2000

Η υποτονική παρουσία του Κόμματος ήταν μία από τις αιτίες της εκλογικής υποχώρησης του ΠΑΣΟΚ. Πολλοί βουλευτές και στελέχη προτιμούσαν σε όλη τη διάρκεια της δεύτερης τετραετίας να συντάσσονται με όποια άποψη ωφελούσε τη δική τους προσωπική εικόνα και να μην αναμετρώνται με αντίθετες με την πολιτική της κυβέρνησης απόψεις και στάσεις. Ζητούσαν, για παράδειγμα, να εισπράξουν ντοματοπαραγωγοί ή ελαιοπαραγωγοί που είχαν παραβεί τις κοινοτικές οδηγίες επιδοτήσεων παρά τον κίνδυνο να τιμωρηθεί η

χώρα. Ζητούσαν οι διαδικασίες πρόσληψης μέσω διαγωνισμού να ισχύουν μεν, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις να μην εφαρμόζονται. Απαιτούσαν να χορηγούνται επιδόματα, να κατασκευάζονται έργα, να δίνονται παροχές με κριτήριο τις τοπικές και όχι τις ευρύτερες ανάγκες. Μια πολιτική που δεν υπερασπιζόσαι, δεν πείθει. Όταν οι ίδιοι οι εκπαιδευτές της πολιτικής είναι επιφυλακτικοί ή αμφιβάλλουν, πώς να μην αμφιβάλλει και η κοινωνία;

Παράλληλα με αυτές τις στάσεις απομάκρυνσης υπήρχε η

σκληρή αντιπαράθεση με όποια καινούργια πρόσωπα ήθελαν να συμμετάσχουν στο κόμμα και η άρνηση των στελεχών να διαταραχθούν τα υπάρχοντα συστήματα τοπικής εξουσίας. Οι τοπικές κοινωνίες είχαν διαμορφώσει γι' αυτό την εντύπωση ότι οι ρόλοι είχαν μοιραστεί για πάντα, οι δυνατότητες του καθενός ήταν προκαθορισμένες και οι πολιτικές διαδικασίες θα επαναλαμβάνονταν συνεχώς με το ίδιο αποτέλεσμα. Αντέδρασαν στις εκλογές στη συνεχή παραμονή των ιδίων στελεχών του ΠΑΣΟΚ στο προσκήνιο.

Η ΝΔ ήταν εντολοδόχος των συμφερόντων

Η Νέα Δημοκρατία υπερασπίστηκε επανειλημμένα αλλά και σπρίχτηκε επανειλημμένα από οικονομικά συμφέροντα. Δεν είναι λίγες οι ερωτήσεις και αναφορές στη Βουλή βουλευτών της αντιπολίτευσης, που μετέφεραν λέξη προς λέξη ενστάσεις και διαμαρτυρίες εταιρειών που δεν πέτυχαν σε διαγωνισμούς. Ορισμένες θέσεις της Νέας Δημοκρατίας σε σχέση με τα δημόσια έργα αποτελούσαν άποψη συγκεκριμένου επιχειρηματία, με την οποία διαφωνούσε η πλειονότητα των κατασκευαστών. Συγκεκριμένα εφοπλιστικά συμφέροντα καθόρισαν την απόφασή της να εναντιωθεί στην απόσυρση των μονοπύθμενων πετρελαιοφόρων, που αποτελούσε πολιτική της ΕΕ και της ελληνικής κυβέρνησης. Ορισμένα ΜΜΕ ταυτιζόνταν με την τότε αντιπολίτευση όποτε και όταν θεωρούσαν ότι η μεταχείρισή τους από την κυβέρνηση δεν ήταν εκείνη που ήθελαν. Πρόστιμα του ΕΣΡ, απαιτήσεις καταβολής φόρων καθόριζαν την πολιτική τους στάση. Η Νέα Δημοκρατία μόλις έγινε κυβέρνηση ανέτρεψε την ισχύουσα νομοθεσία στα θέματα των μελετών, διότι οι μηχανικοί και μελετητές θεωρούσαν ότι επιβαρύνονται με υποχρεώσεις απέναντι στους πολίτες και το Δημόσιο που δεν ήθελαν. Αλλά και τα κόμματα της παραδοσιακής Αριστεράς κατά κανόνα υπερασπιζόνταν τις θέσεις επαγγελματιών οργανώσεων, π.χ. των δικηγόρων, αδιαφορώντας για το αν οι θέσεις αυτές συμφέρουν ή όχι τους πολίτες.

ΓΙΑ ΤΟΝ «ΒΑΣΙΚΟ ΜΕΤΟΧΟ»

Ακραίος και απρόσφορος ο νόμος για τα ΜΜΕ

Η νομοθεσία ακολούθησε σε ακραίο σημείο την άποψη ότι με ένα νομικό μέσο και μόνο, τον έλεγχο της ιδιοκτησίας, μπορεί να ελεγχθεί ένα κοινωνικό φαινόμενο. Μια επιχείρηση ΜΜΕ μπορεί, όμως, να βρει πάντα τρόπους να συνεργαστεί με επιχειρηματίες που συναλλάσσονται με το Δημόσιο και να προωθήσει τα συμφέροντά τους. Δεν χρειάζονται γι' αυτό γραπτές συμβάσεις. Δεν χρειάζεται να είναι κανείς οπωσδήποτε μέτοχος σε δύο επιχειρήσεις, για να επιτύχει τη συνεργασία τους. Μάλιστα, σε περίπτωση αθέμιτων συνεργασιών θα προτιμά να μην εμφανίζεται πουθενά. Ο έλεγχος των δραστηριοτήτων όλων ανεξαιρέτως των μετόχων μιας επιχείρησης δεν αποτελεί τη σωτήρια λύση για να αποκλειστούν διασυνδέσεις οικονομικών παραγόντων με ΜΜΕ. Εκτός αυτού δημιουργεί και σοβαρά εμπόδια στην οικονομική δραστηριότητα.

Η πολιτεία θα πρέπει, λοιπόν, να προσανατολιστεί σε άλλες δράσεις, πέρα από τους ελέγχους που αφορούν την ιδιοκτησία, για να επιτύχει τον περιορισμό της άσκησης αθέμιτης εξουσίας από ΜΜΕ.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΤΟΥ 2003

Οι προτεραιότητες απέκλειαν ριζικές αλλαγές

Χαρακτηριστικό παράδειγμα διαφορετικών απόψεων για έναν ανασχηματισμό ήταν εκείνος που πραγματοποιήθηκε περιορισμένα τον Ιούλιο του 2003. Χαρακτηρίστηκε από εκείνους που τον επιδίωκαν ως μη «ανασχηματισμός» και επομένως ως λάθος στην πορεία του ΠΑΣΟΚ προς τις εκλογές (...)

Το κλίμα αποστασιοποίησης από την πορεία που καλλιεργήθηκε στο εσωτερικό της χώρας ενισχύθηκε από δημοσκοπήσεις που έδειχναν πτώση της δημοτικότητας του ΠΑΣΟΚ και αύξηση της απήχησης της Νέας Δημοκρατίας. Αρχισε τότε να προβάλλεται όλο και πιο έντονα η ιδέα ενός ριζικού ανασχηματισμού την επομένη του τέλους της προεδρίας, ως λύση των προβλημάτων. Οι επιθυμίες και οι φό-

βοι των ενδιαφερομένων φούντωσαν. Οποιοι θα συμμετείχε πλέον στην κυβέρνηση θα είχε μια πιο ευνοϊκή θέση στην εκλογική αναμέτρηση. Οι θιασώτες του ανασχηματισμού ενδιαφέρονταν κυρίως για πρόσωπα και πολύ λίγο για την πολιτική.

Αντίρροπες δυνάμεις

Στο μέτρο που επιδιώκονταν πολιτικές αλλαγές ήταν λίγο ως πολύ αντίθετες με κυβερνητικούς στόχους και δεσμεύσεις, π.χ. με τους κανόνες της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, τον έλεγχο των δαπανών, τις προγραμματισμένες αυξήσεις μισθών (...)

Ήταν φανερό τι έπρεπε να κάνω μετά την προεδρία και μέχρι τις εκλογές. Η κυβέρνηση θα έπρεπε να δουλέψει εντατικά για τα εσωτερικά προ-

βλήματα. Μαζί με το κόμμα να ετοιμάσει την εκλογική αναμέτρηση, ιδίως να διαμορφώσει το οικονομικό πρόγραμμα για την επόμενη τετραετία. Έργα που βρίσκονταν σε εξέλιξη να ολοκληρωθούν, να κλείσει η ολυμπιακή προετοιμασία, να προχωρήσει δραστηρικά το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, ώστε να εισρεύσουν πόροι, και ιδίως να διαμορφωθεί ο προϋπολογισμός του 2004 με τρόπο που να εξυπηρετηθεί ο κύριος στόχος μας, η αύξηση των εισοδημάτων. Όλα αυτά απέκλειαν έναν ριζικό ανασχηματισμό. Μια κυβέρνηση με καινούργια πρόσωπα σε καίρια πόστα θα έχανε πολύτιμο χρόνο. Αντί να παράγει έργο στο τέλος της τετραετίας θα αναζητούσε τον ρυθμό της, επιβεβαιώνοντας τις επικριτικές φωνές.

ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ

Ήμασταν διστακτικοί με την Ολυμπιακή

Στην Ολυμπιακή δοκιμάστηκαν αλληπάλληλα σχέδια αναδιάρθρωσης, τα οποία όμως δεν απέδωσαν. Αυτό οφειλόταν τόσο στην έλλειψη αποφασιστι-

κότητας και την απειρία των διοικήσεων, στην έλλειψη προνοητικότητας και ευθύνης των συνδικαλιστικών οργανώσεων μπροστά στη διεθνή κρίση των αερομεταφορών που προ-

κάλεσε η επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 στη Ν. Υόρκη, αλλά και στην αρχική διστακτικότητα της δικής μας πολιτικής. Η απόλεια σημαντικών πόρων συνεχίστηκε.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΠΡΟΕΣ

Συνεδριάζαμε... μαζί με τα ΜΜΕ

Λόγω της όλο και μεγαλύτερης σημασίας των ΜΜΕ στη διαμόρφωση των πολιτικών εξελίξεων, τα κυβερνητικά όργανα, αν και δεν συνεδριάζουν δη-

μόσια, υποχρεώνονται να συνεδριάζουν ως εάν τα ΜΜΕ να είναι παρόντα. Αυτό περιορίζει την ελευθερία των συζητήσεων και υποχρεώνει σε έναν πιο αυστηρό σχεδιασμό του

περιεχομένου τους. Το θέμα πώς παρέχεται η πληροφόρηση για τη διαμόρφωση της κυβερνητικής θέσης αναδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντικό για κάθε κυβέρνηση.